C/2025/2939

22.5.2025

Nõukogu resolutsioon ühise Euroopa kraadi märgise kohta ja võimaliku ühise Euroopa kraadi loomiseks vajalike järgmiste sammude kohta: Euroopa konkurentsivõime ja Euroopa kõrghariduse atraktiivsuse suurendamine

(C/2025/2939)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

tuginedes tulemuslikuks Euroopa kõrghariduskoostööks võimaluste loomist käsitlevas nõukogu 5. aprilli 2022. aasta soovituses ([1]) esitatud visioonile,

võttes arvesse nõukogu järeldusi Euroopa strateegia kohta, mis käsitleb kõrgharidusasutuste mõjuvõimu suurendamist Euroopa tuleviku nimel ([2]),

võttes teadmiseks komisjoni teatise Euroopa kraadi loomise tegevuskava kohta ([3]),

1. KORDAB oma vankumatut pühendumust anda praegustele ja järgmistele põlvkondadele teadmised, oskused, pädevused ja väärtused, mis on vajalikud, et tulla toime meie aja peamiste väljakutsetega, toetudes üksmeelselt visioonile vastupidavast, ettevalmistatud, innovaatilisest ja jõukast Euroopast. Kuna ülemaailmsed muutused – relvakonfliktid Euroopa piiridel ja kaugemal, keskkonnakriisi kiirenev süvenemine ning tööstust ja tööturgu proovile panevad tehnoloogilised muutused – on meie ühiskonda ümber kujundamas, tunnistame vajadust tulevikku suunatud, koordineeritud ja ambitsioonika lähenemisviisi järele, mis tugevdaks Euroopa konkurentsivõimet, säilitades samal ajal kultuuri-, kunsti- ja vaimse pärandi rikkalikkuse ning mitmekesised haridustraditsioonid;

2. TÕDEB, et Euroopa tulevik sõltub selle kodanikkonna tugevusest – haritud, kaasatud ja otsustusõigusega kodanikest, kes kujundavad dünaamilist ja õiglast ühiskonda ning osalevad selles; KOHUSTUB edendama eurooplaste põlvkondi, kes on valmis otsusekindlalt ja uuendusmeelselt toime tulema üleilmsete probleemidega ja prognoosimatu tulevikuga;

3. TUNNUSTAB kõrgharidusasutuste ja nende liitude, näiteks Euroopa ülikoolide algatuse keskset rolli akadeemilise ja teadusliku tipptaseme tagamisel, teedrajavate tehnoloogiliste läbimurreteni jõudmisel ning arenevas töömaailmas vajalike oluliste teadmiste, oskuste ja pädevuste arendamisel, sealhulgas erinevaid õppevaldkondi integreerivate valdkondadevaheliste lähenemisviiside kaudu; TÕDEB nende keskset rolli elukestvas õppes kui vastuses tööturu muutustele, mis tähendab eelkõige paindlike ja kohandatud õppimisvõimaluste, sealhulgas vajaduse korral väiksemate õppetöö ühikute, näiteks mikrokvalifikatsioonitunnistuste väljatöötamist, ning RÕHUTAB vajadust uuendatud ja ambitsioonika Euroopa koostöö järele kõrghariduse valdkonnas, mis säilitaks ülemaailmsel tasandil Euroopa konkurentsieelise ja juhtpositsiooni;

4. KOHUSTUB leidma ja rakendama strateegilisi lahendusi, millega tugevdada Euroopa suutlikkust meelitada ligi talente, säilitada eksperditeadmisi ja olla teenäitaja kujunemisjärgus sektorites, kõrvaldades samal ajal talentide vaba liikumise takistused. See püüdlus peab põhinema tugeval hariduslikul alusel, hõlbustades riikidevahelist asutuste koostööd, edendades tasakaalustatud ja kvaliteetset liikuvust ning parandades õpetamis- ja õpperaamistike kohandatavust tulevikus vajaliku jaoks eelkõige seeläbi, et kasutatakse täiel määral ära programmi „Erasmus+“ pakutavaid võimalusi kõigis liikmesriikides;

5. KINNITAB, et haridus peab olema mitte üksnes vahend majandusliku arengu saavutamiseks, vaid eelkõige vahend ühiskonda siduva demokraatliku, sotsiaalse ja kultuurilise struktuuri edendamiseks, mis tugevdab ühistele Euroopa väärtustele tuginedes positiivset ja kaasavat identiteedi- ja kuuluvustunnet kohalikul, piirkondlikul, riiklikul ja ELi tasandil;

6. KINNITAB TAAS, et Euroopa Liidul on märkimisväärne roll hariduse ja koolituse toetamisel, austades seejuures täielikult liikmesriikide vastutust oma haridus- ja koolituspoliitika kujundamisel, ning RÕHUTAB Euroopa algatuste kavandamisel riiklike, piirkondlike ning kohalike vajaduste ja asjaolude arvesse võtmise olulisust;

7. RÕHUTAB, et Euroopa haridusruum ja Euroopa teadusruum on koostoimes Euroopa kõrgharidusruumiga esmatähtsad koostööraamistikud, mille eesmärk on toetada, tõhustada ja edendada haridust, õpetamist, loovust, teadusuuringuid, teadmussiiret ning innovatsiooni kogu Euroopas;

([1]) ELT C 160, 13.4.2022, lk 1.
([2]) ELT C 167, 21.4.2022, lk 9.
([3]) COM(2024) 144 final/2.

8. VÕTAB TEADMISEKS Letta aruande, milles on esitatud ettepanek kehtestada teadusuuringuid, innovatsiooni ja haridust hõlmav „viies vabadus“ ning töötada välja Euroopa kraad riikidevahelise koostöö edendamiseks kõrghariduse valdkonnas ja talentide ringluse toetamiseks kogu Euroopas integreerituma ühtse turu kaudu; TUNNUSTAB lisaks Draghi aruannet, milles on rõhutatud, et innovatsioonil on keskne roll Euroopa vastupanuvõime tugevdamiseks vajalikus rohe- ja digiüleminekus; RÕHUTAB innovatsioonilõhe kaotamise kiireloomulisust ning TOOB ESILE vajadust parandada haridus- ja koolitussüsteemide reageerimist muutuvatele oskuste vajadustele;

9. RÕHUTAB, et kuigi arutelud ühise Euroopa kraadi üle on käimas, ei ole Euroopa Liidu Nõukogu veel vastu võtnud otsust selle võimaliku kasutuselevõtu kohta ning et kõiki viiteid ühisele Euroopa kraadile käesolevas nõukogu resolutsioonis tuleks mõista seda arvestades;

10. RÕHUTAB vajadust kaitsta kõrgharidusasutuste autonoomiat ja mitmekesisust ning kooskõlas ELi õigusega võrdset juurdepääsu ressurssidele, sealhulgas olemasolevatele liidu rahalistele vahenditele, olenemata nende asutuste tegevuse vormist, austades samal ajal eelarvepõhimõtteid ja eelarve täitmisel asjassepuutuvaid ELi lepingu artiklis 2 sätestatud liidu väärtusi; POOLDAB kaasavat lähenemisviisi, mis võimaldab kõigil kõrgharidusasutustel saada kasu Euroopa ja rahvusvahelise tasandi koostööst, tagades, et ühtegi asutust ei jäeta tipptaseme poole püüdlemisel kõrvale;

11. RÕHUTAB, et kõik uued algatused, mille eesmärk on luua Euroopa haridusruum, sealhulgas ühise Euroopa kraadi märgise rakendamine ja ühise Euroopa kraadi loomiseks vajalikud järgmised sammud, peavad juhinduma ühisest etapiviisilisest lähenemisest, vältides täiendavat halduskoormust kõrgharidusasutustele ja riiklikele kvaliteeditagamisasutustele ning olemasolevatest rahalistest vahenditest ulatuslikumaid rahalisi kohustusi, ilma et see mõjutaks 2027. aasta järgse mitmeaastase finantsraamistiku üle peetavaid läbirääkimisi, ning tagades, et edusamme jagatakse kõigi liikmesriikide vahel; KOHUSTUB neid jõupingutusi edendama ühtsuse, ambitsioonikuse ja vankumatu pühendumusega selle tagamiseks, et haridus oleks kõigile eurooplastele isikliku, ühiskondliku ja ametialase eneseteostuse ning kodanikuaktiivsuse alus;

12. VÕTAB TEADMISEKS, et ühise Euroopa kraadi märgist käsitlevate programmi „Erasmus+“ poliitika eksperimentaalprojektide lõpptulemused pakuvad võimaluse edasisteks aruteludeks selle üle, kuidas hõlbustada riikidevahelises koostöös osalevatel kõrgharidusasutustel ühisõppekavade koostamist ja ühiste kraadide andmist kooskõlas Bologna protsessi vahenditega, sealhulgas selliste asjakohaste algatuste kaudu nagu ühine Euroopa kraad. Euroopa kraadi märgise kasutuselevõtt võib suurendada ühisõppekavade arvu, mis võib viia kriitilise massi saavutamiseni ja anda liikmesriikidele suurema tõuke ühisõppekavade pakkumisega seotud mitmete takistuste kõrvaldamiseks;

13. NÕUSTUB, et ühise Euroopa kraadi märgis ja ühise Euroopa kraadi loomiseks vajalike järgmiste sammude tulemused võivad suurendada ühisõppekavade atraktiivsust, liikuvust ja lõpuks ka automaatset tunnustamist, luua innovatsiooni ja piiriülest koostööd toetava tulevikku suunatud hariduskeskkonna ning tugevdada Euroopa kõrgharidust ja selle positsiooni maailmas, luues väärtust nii praeguste kodanike kui ka Euroopa tulevikku kujundavate tulevaste põlvkondade jaoks;

14. RÕHUTAB, et käesolevas resolutsioonis kirjeldatud meetmeid tuleks võtta riikide õigusraamistikega seotud haridus- ja koolitussüsteeme arvesse võttes;

MÄÄRAB KINDLAKS JÄRGMISED KOLM ETAPPI EESMÄRGIGA RAKENDADA ÜHISE EUROOPA KRAADI MÄRGIS JA SILLUTADA TEED ÜHISELE EUROOPA KRAADILE:

1. ETAPP 1: ETTEVALMISTUSTE LÕPULEVIIMINE ÜHISE EUROOPA KRAADI MÄRGISE KASUTUSELEVÕTUKS (2025–2026)

2. ETAPP 2: ÜHISE EUROOPA KRAADI MÄRGISE KASUTUSELEVÕTT, SELLE RAKENDAMISE JÄLGIMINE JA SELLE KASUTAMISE HINDAMINE NING TEOSTATAVUSUURINGUTE JA UURIMISTÖÖ TEGEMINE ÜHISE EUROOPA KRAADI KOHTA (2026–2028)

3. ETAPP 3: ARUTELU JA TÕENDUSPÕHISE OTSUSE TEGEMINE ÜHISE EUROOPA KRAADI LOOMISEKS VAJALIKE JÄRGMISTE SAMMUDE KOHTA (2029)

1. **ETAPP 1: ETTEVALMISTUSTE LÕPULEVIIMINE ÜHISE EUROOPA KRAADI MÄRGISE KASUTUSELEVÕTUKS (2025–2026)**

KOMISJONIL PALUTAKSE koos liikmesriikidega ja tihedas koostöös kõigi asjaomaste sidusrühmadega

a) luua Euroopa haridusruumi strateegilise raamistiku kõrghariduse töörühma kontekstis poliitikalabor, mille ülesandeks saab töötada välja ühise Euroopa kraadi märgise terviklik raamistik, samuti järgmine:

— koostada selged määratlused, kirjeldused, näitajad ja ühine meetod, millega kontrollida vastavust kriteeriumidele, mis on esitatud Euroopa kõrghariduse kvaliteeditagamise ja tunnustamise süsteemi käsitleva nõukogu soovituse II lisas, austades täielikult liikmesriikide pädevusi hariduse ja koolituse valdkonnas ning subsidiaarsuse põhimõtet;

— töötada välja suunised ja menetlused ühise Euroopa kraadi märgise väljaandmiseks;

— töötada välja standardvorm märgisega seotud visuaalse identiteedi, sealhulgas selle graafilise esituse jaoks nii füüsilises kui ka digitaalses vormis.

Poliitikalaborisse kuuluvad liikmesriikide esindajad, kes on Euroopa haridusruumi strateegilise raamistiku kõrghariduse töörühma (või selle raamistiku alusel loodud mis tahes järgneva rühma) liikmed, ja muud liikmesriikide volitatud eksperdid ning komisjoni esindajad. Vajaduse korral võivad labori töös konkreetsetel teemadel osaleda poliitikalabori kutsutud eksperdid. Labori tegevust peaksid ühiselt juhtima liikmesriigid ja komisjon ning tehnilist ja korralduslikku tuge annab komisjon;

b) esitada nõukogule 2026. aasta keskpaigaks Euroopa haridusruumi strateegilise raamistiku kõrghariduse töörühma poliitikalabori tulemused, et võimaldada ühise Euroopa kraadi märgis 2026. aastal tõhusalt kasutusele võtta;

LISAKS KUTSUTAKSE LIIKMESRIIKE ÜLES,

a) kui seda ei ole veel tehtud, rakendama täielikult Bologna protsessi vahendid – näiteks Euroopa ainepunktisüsteem (ECTS), akadeemiline õiend, Euroopa kõrgharidusruumi kvaliteedikindlustuse standardid ja suunised (ESG) ning Euroopa lähenemisviis ühisõppekavade kvaliteedikindlusele –, mis on ühise Euroopa kraadi märgise kasutusele võtmise peamised hõlbustajad. See meede peaks edendama tihedamat ja paindlikumat riikidevahelist koostööd kogu Euroopas, pidades eelkõige silmas ühise Euroopa kraadi märgise kasutuselevõttu ja järgmisi samme ühise Euroopa kraadi loomiseks;

b) võtma vajalikke meetmeid, et võimaldada ühise Euroopa kraadi märgise kasutuselevõttu 2026. aasta lõpuks, tagades seeläbi ühtsuse ja võrdsed võimalused kõikidele kõrgharidusasutustele Euroopas.

2. **ETAPP 2: ÜHISE EUROOPA KRAADI MÄRGISE KASUTUSELEVÕTT, SELLE RAKENDAMISE JÄLGIMINE JA SELLE KASUTAMISE HINDAMINE NING TEOSTATAVUSUURINGUTE JA UURIMISTÖÖ TEGEMINE ÜHISE EUROOPA KRAADI KOHTA (2026–2028)**

KOMISJONI JA LIIKMESRIIKE KUTSUTAKSE ÜLES

a) võtma aastatel 2026–2028 ühiselt kasutusele ühise Euroopa kraadi märgise ja suunama protsessi, et katsetada selle teostatavust ja hinnata selle võimalikku poliitilist, õiguslikku, rahalist ja halduslikku mõju ning seda, mil määral on kõrvaldatud kõrgharidussektoris ühiste kraadide andmisega seotud riikidevahelise koostöö takistused, näiteks need, mis on kindlaks tehtud ühise Euroopa kraadi märgist käsitlevate programmi „Erasmus+“ poliitika eksperimentaalprojektide lõpptulemustes;

b) kasutama Euroopa haridusruumi strateegilise raamistiku kõrghariduse töörühma poliitikalaborit platvormina, mille abil hinnata ühise Euroopa kraadi märgise kasutuselevõtu edenemist, hõlbustada struktureeritud koostööd kõrgharidusasutustega, üliõpilastega, kvaliteeditagamisasutustega ja muude sidusrühmadega ning uurida Euroopa kraadi kontseptsiooni ja teostatavust, pidades silmas järgmisi samme ja edasist tegutsemisviisi;

KOMISJONIL PALUTAKSE

a) kavandada sihipärased meetmed, et toetada kõrgharidusasutusi, kes on huvitatud ühisõppekavade raames ühise Euroopa kraadi märgise väljaandmisest;

b) edendada ühise Euroopa kraadi märgise nähtavust ja jagada selle kohta teavet kõrgharidusasutuste, üliõpilaste ja tööandjate seas ning ühiskonnas laiemalt. Need jõupingutused võiksid hõlmata sellise visuaalse identiteedi ning kommunikatsiooni- ja kaubamärgistrateegia loomist, mis tutvustaks märgise lisaväärtust õppijate, teadusuuringute ja innovatsiooni jaoks kõikides liikmesriikides, samuti selle potentsiaali meelitada ligi rahvusvahelisi üliõpilasi;

c) anda nõukogule igal aastal tagasisidet pärast seda, kui ühise Euroopa kraadi märgise kasutuselevõtt on alanud. Tagasiside peaks hõlmama teavet rakendamisprotsessi, esilekerkivate probleemide ja saadud kogemuste kohta, võimaldades teha vajalikke kohandusi kasutuselevõtu toetamiseks;

d) koostöös Euroopa haridusruumi strateegilise raamistiku kõrghariduse töörühma poliitikalaboriga jälgida kasutuselevõtuetappi ja teha selle kohta põhjalik hindamine, mis hõlmab järgmist:

   — selle tulemused ja ühise Euroopa kraadi märgise võimalik lisaväärtus, eelkõige teostatavus, tekkinud probleemid ning algatuse võimalik mõju;

   — ühise Euroopa kraadi märgise asjakohasus riikidevahelise koostöö toetamisel, ühiste õppekavade atraktiivsuse ja arvu suurendamisel ELis, Euroopa kõrghariduse ülemaailmse konkurentsivõime tugevdamisel ning üliõpilaste ja töötajate tasakaalustatud liikuvuse edendamisel;

e) teha koostöös Euroopa haridusruumi strateegilise raamistiku kõrghariduse töörühma poliitikalaboriga ühise Euroopa kraadi kohta teostatavusuuring, hinnates kõnealuse ühise kraadi andmise aluseks olevaid Euroopa kriteeriume, samuti vastavaid kvaliteeditagamise protsesse ning kraadi potentsiaali kõrvaldada kõrgharidussektoris ühiste kraadide andmisega seotud riikidevahelise koostöö takistused, analüüsides selle mõju akadeemiliste programmide väärtusele ja tunnustamisele ning kraadi andvatele kõrgharidusasutustele, samuti uurides üliõpilaste arvamusi, sealhulgas peamisi probleeme, tajutavat kasu ja võimalikke alternatiivseid lähenemisviise;

f) esitada 2028. aasta lõpuks nõukogule täiendava otsuse tegemiseks hindamisaruanne ühise Euroopa kraadi märgise rakendamise kohta ning teostatavusuuring ühise Euroopa kraadi kohta;

LIIKMESRIIKE INNUSTATAKSE

a) jagama komisjoniga asjakohaseid andmeid, et hõlbustada kasutuselevõtu põhjalikku hindamist.

3. **ETAPP 3: ARUTELU JA TÕENDUSPÕHISE OTSUSE TEGEMINE ÜHISE EUROOPA KRAADI LOOMISEKS VAJALIKE JÄRGMISTE SAMMUDE KOHTA (2029)**

Tuginedes ühise Euroopa kraadi märgise rakendamist käsitleva komisjoni hindamisaruande ja ühist Euroopa kraadi käsitleva teostatavusuuringu analüüsile, võib nõukogu teha otsuse ühise Euroopa kraadi märgise pikaajalise rakendamise kohta ning paluda komisjonil teha ettepanekuid konkreetsete järgmiste sammude kohta ühise Euroopa kraadi kasutuselevõtuks. Sellise ühise kraadi loomine võib avada Euroopa Liidu kõrghariduse tuleviku uusi perspektiive ning olla vahend, mis soodustab praeguste ja tulevaste põlvkondade isiklikku, ühiskondlikku ja ametialast arengut ning kodanikuaktiivsust.